

Teoria i Tècnica dels Gèneres Periodístics

2014/2015

Codi: 103113

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OB	1	2

Professor de contacte

Nom: Gemma Casamajó Solé

Correu electrònic: Gemma.Casamajo@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Francesc Burguet Ardiaca

David Vidal Castell

Gemma Casamajó Solé

Prerequisits

Per cursar l'assignatura cal que l'alumna tingui interès i coneixement del món, capacitat crítica i habilitats expressives (cal que escrigui amb claredat i eloqüència sense faltes d'ortografia ni sintaxi).

Cal, també, que hagi aprofitat l'aprenentatge de l'assignatura 'Escriptura en premsa' i que sàpiga estructurar i escriure notícies.

Objectius

-Estudiar els gèneres periodístics des d'una perspectiva analítica i descriptiva i no pas normativa i catalogadora.

-Aprofundir específicament en tres gèneres periodístics: crònica, entrevista i reportatge: analitzar-los, descriure'ls i escriure'ls.

-Reflexionar sobre les aptituds i els criteris ètics del bon periodista (neutralitat, rigor, sensibilitat, empatia...)

-Aprofundir en les habilitats expressives del bon periodista.

Competències

- Aplicar l'ètica i la deontologia professionals del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.

- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar fonts informatives, seleccionar-les i aplicar-hi criteris de valoració crítica.
2. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
3. Elaborar notícies, cròniques i reportatges amb els seus respectius subgèneres.
4. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
5. Reconèixer la virtualitat i els límits de la llibertat d'expressió en valorar processos informatius.
6. Tractar els fets informatius en el gènere periodístic més adequat.

Continguts

- El periodisme com a labor intel·lectual i el periodista en qualitat d'emparaulador de la realitat.
- Habilitats, aptituds i actituds del bon periodista: criteris ètics i habilitats expressives.
- Els gèneres i la seva lògica de funcionament i d'evolució (la hibridació i la innovació com a tendència)
- Estudi de la crònica, l'entrevista i el reportatge des d'una perspectiva analítica i descriptiva.
- Les bases textuais (narració, descripció i diàleg) com a base d'aquests gèneres periodístics.
- Identificació i construcció de l'esdeveniment periodístic: criteris de tematització i condicionants.
- La investigació a través de la pròpia experiència. Com escrivim des de la pròpia vivència?
- La investigació a través del testimoni dels altres: les fonts documentals i les fonts personals.
- Els estils periodístics i la recerca d'una 'veu pròpia'.
- La convocatòria de la veu aliena. Com el periodista dóna pas a la veu de les fonts en el relat?
- Alguns procediments de composició en el relat periodístic (tipus de narrador i el punt de vista, contrucció de la trama, caracterització de l'espai i dels personatges...)

Metodologia

L'assignatura compta amb dues hores de teoria setmanals i una de pràctica.

a) En la classe de teoria, el mètode fonamental és l'exposició del/la professor/a però també la participació de l'alumna en el debat que es pugui generar a classe.

Així mateix, el/la docent donarà referències bibliogràfiques concretes que l'alumna haurà d'estudiar pel seu compte (activitat autònoma).

Són, per una banda, aportacions fetes especialment des de la Comunicació Periodística, tant pel que fa a l'àmbit de la Teoria de la Comunicació, com la Teoria dels Gèneres.

Tanmateix, també es treballarà amb les aportacions d'altres disciplines com la

Lingüística, la Filosofia del Llenguatge, la Teoria Literària; i les Ciències Socials i que han donat llum a aspectes de la nostra disciplina.

b) En la classe pràctica es faran dos tipus d'activitats:

-Seminaris de lectura i anàlisi de:

- Textos periodístics canònics -cròniques, reportatges, entrevistes- d'autors com Tom Wolfe, Truman Capote, Hunter S. Thompson, Oriana Fallaci, James Agee, Manuel Vicent, Montalbán, etc., amb la voluntat que l'alumna conegui la tradició periodística.
- Textos periodístics d'actualitat -cròniques, entrevistes i reportatges- que funcionen com a exemples.

Aquestes seran classes de discussió oral i que requereixen la participació de l'alumna. Es valorarà, emfàticament, la seva participació pertinent i intel·ligent.

- Pràctiques instrumentals. Es faran a l'aula i seran exercicis per treballar alguns aspectes concrets de cada gènere (exercicis de textualització i de citació...).

En les classes pràctiques es combinarà, doncs, el treball personal tant dirigit com supervisat i també autònom, amb l'anàlisi i la discussió col·lectiva al voltant dels textos.

-Les sessions pràctiques s'aplicaran a l'escriptura de tres gèneres periodístics (crònica, entrevista i reportatge) que l'alumna farà fora de les hores lectives, tutoritzades pel seu professor/a de pràctiques.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Explicacions teòriques del professor/a	10	0,4	1, 4, 5, 6
Seminaris de lectura	10	0,4	1, 2, 3, 5, 6
Tipus: Supervisades			
Tutories presencials i/o virtuals, tant per aclariments sobre teoria com per assessorament sobre les pràctiques.	7	0,28	1, 2, 6
Tipus: Autònomes			
Escriptura dels textos periodístics (crònica, entrevista i reportatge). El temps inclou les tasques d'investigació i observació, entrevistes diverses i consulta de fonts documentals.	20	0,8	1, 2, 3, 6
Lectura, comprensió i estudi de les referències bibliogràfiques per preparar els seminaris així com la prova teòrica	20	0,8	4, 5, 6

Avaluació

Les competències de l'assignatura seran avaluades a través:

- D'una prova teòrica.
- De l'escriptura d'una crònica, d'una entrevista i d'un reportatge.
- De l'anàlisi de les lectures de textos teòrics i peces periodístiques.

Per aprovar l'assignatura cal haver assistit al 80% de les sessions teòriques i pràctiques, i cal haver aprovat tant la part de teoria com la part pràctica així com cadascun dels gèneres (la crònica, l'entrevista i el reportatge).

La reavaluació de la matèria només es farà en els casos que s'hagi obtingut com a mínim un 4.

Si l'alumna suspèn les dues parts de l'assignatura o alguna de les dues parts, li constarà un Suspens com a nota final.

Si l'alumna no es presenta en cap o en alguna de les dues parts de l'assignatura li constarà un No presentat.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Esriptura (crònica, entrevista, reportatge...) i anàlisi i comentari de textos	60%	40	1,6	1, 3, 6
Prova teòrica	40%	28	1,12	4, 5
Reavaluació de la teoria	40%	15	0,6	2, 5, 6

Bibliografia

BÀSICA:

Balsebre, Armand; Mateu, Manuel, i Vidal, David (1998): La entrevista en radio, televisión y prensa, Madrid, Cátedra.

Burguet, Francesc (2004): Les trampes dels periodistes, Barcelona, Edicions 62.

Cassany, Daniel (1993): La cocina de la escritura, Barcelona Anagrama.

Chillón, Albert (1999): Literatura y periodismo. Una tradición de relaciones promiscuas, Barcelona, València, Castelló, UAB-UV-UJI.

Chillón, Albert (1994): La literatura de fets, Barcelona: Llibres de l'Índex.

Chéjov, Anton P. (2005): Unos buenos zapatos y un cuaderno de notas. Cómo hacer un reportaje, Barcelona, Alba Editorial.

Chiappe, Domenico (2010): Tan real como la ficción, Barcelona, Laertes.

DD.AA. (2002): 'Comunicació periodística: un canvi de paradigma?', monogràfic de la revista Anàlisi. Quaderns de comunicació i cultura, n. 28

Gomis, Llorenç (1989): Teoria dels gèneres periodístics, Barcelona, Generalitat de Catalunya, CEDIC.

Gonzalez, Enric (2012): Memorias líquidas, Barcelona: Jot Down.

Hoyos, Juan José (2003): El arte y el oficio de narrar en periodismo, Universidad de Antioquia.

Núñez Ladevéze, Luis (1995): Introducción al periodismo escrito, Barcelona, Ariel.

Saavedra, Gonzalo (1999): Voces con poder, TD, UAB.

Toutain, Ferran (2000): Sobre l'escriptura, Barcelona, Papers d'Estudi.

Vidal, David (2005): El malson de Chandos. La crisi acadèmica i professional del periodisme des de la crisi postmoderna de la paraula, Barcelona, València, Castelló, Aldea Global.

Wolfe, Tom (1974): El nuevo periodismo, Barcelona, Anagrama.

COMPLEMENTÀRIA:

Arfuch, Leonor (1994): La entrevista, una invención dialógica, Barcelona, Paidós

Borrat, Héctor (1989): El periódico, actor político, Barcelona, Gustavo Gili.

Castells, Manuel (2009): Comunicación y poder, Madrid, Alianza Editorial

Duch, Lluís i Chillón, Albert (2121): Un ser de mediaciones. Antropología de la comunicación, Barcelona, Herder.

DD.AA. (2000): 'Narrativitat i comunicació', monogràfic de la revista Anàlisi. Quaderns de comunicació i cultura, n. 25.

Gaye Tuchmann (1983): La producción de la noticia. Un estudio sobre la construcción de la realidad, Barcelona, Gustavo Gili

López García, Ángel (1996): Escritura e información, Madrid, Cátedra.

Sáez, Albert (1999): De la representació a la realitat, Barcelona, Dèria.

Teruel, Elvira (1997): Retòrica, informació i metàfora, Barcelona, UAB.